

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**76-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

14 травня – 23 травня 2024 р.

ВНУТРІШНІ СУПЕРЕЧНОСТІ СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

Проблема конфлікту завжди була тією чи іншою мірою актуальна для суспільства. У будь-якому конфлікті партнери відчують змішані почуття (з одного боку, злість, ненависть, з іншого – приглушені доброзичливі почуття, породжені досвідом попереднього спілкування) [3, с. 66].

Науковці доводять, що конфлікт не належить до тих явищ, якими можна ефективно керувати на основі життєвого досвіду і здорового глузду. Конфлікт – це найбільш гострий спосіб усунення протиріч, що виникають у процесі взаємодії, який полягає в протидії суб'єктів конфлікту і звичайно супроводжується негативними емоціями та доволі часто негативними наслідками.

Проблема сімейних конфліктів є предметом нашого дослідження тому що сім'я, родина – найдавніший інститут людської взаємодії, унікальне явище. Її унікальність полягає в тому, що кілька людей найтісніше взаємодіють протягом тривалого часу, що визначається десятками років, тобто протягом більшої частини людського життя. У такій системі інтенсивної взаємодії не можуть не виникати суперечки, конфлікти та кризи.

Із соціально-психологічного погляду сім'я є малою соціальною групою людей, що заснована на шлюбі та (чи) кровній спорідненості, і функціонує на основі соціального побуту, матеріальної і моральної взаємодопомоги [1, с.4].

В основі стосунків у сім'ї лежить почуття любові як вищий рівень емоційно позитивного суб'єкт – суб'єктного рівня. Відносини, побудовані на основі почуття любові, характеризує висока вибірковість, глибока зануреність їх суб'єктів, контакт між ними на всіх рівнях (психофізіологічному, психічному, фізичному).

Найбільше загрожує сімейній гармонії перехід від любові до утилітарно-ділових стосунків, обмежених виконанням подружніх ролей, яке не приносить задоволення.

На вчинки, що призводять до конфлікту в сімейних стосунках, слід завжди звертати особливу увагу, бо сім'я – надзвичайно важливий соціальний інститут держави, який є гарантом її успішного майбутнього. Недаремно говорять: сильна сім'я – сильна держава. Тому в системі політики держави сім'я повинна займати особливе місце [2, с. 89-95].

Ключову роль у сімейних стосунках відіграють подружні конфлікти. Вони частіше виникають через невдоволення потреб як подружжя в цілому, так і кожного з її члена. Виходячи з цього виокремлюють основні причини подружніх конфліктів: 1) психосексуальну несумісність подружжя; 2) невдоволення потреби в значимості свого «Я»; 3) невдоволення потреби в позитивних емоціях: відсутність турботи, ласки, уваги і розуміння; 4) пристрасть одного з подружжя до надмірного задоволення своїх потреб (алкоголь, наркотики, фінансові витрати тільки на себе та інше); 5) невдоволення потреб у взаємодопомозі і взаєморозумінні з питань ведення домашнього господарства, виховання дітей, у стосунках з батьками тощо; 6) розбіжності в захопленнях, у потребах щодо проведення дозвілля та ін.

Також мають місце і чинники, які найчастіше призводять до виникнення подружніх конфліктів, зокрема такі, як: 1) завищені очікування від партнера (партнерки); 2) заздрість успіхам партнера(ки) в сімейному житті; 3) несерйозне ставлення до його (її) турбот і проблем; 4) зауваження щодо зовнішньої непривабливості чи внутрішньо особистісної порожнечі.

Значний вплив на ймовірність виникнення подружніх конфліктів роблять зовнішні фактори: погіршення матеріального стану; надмірна зайнятість одного чи обох членів подружжя; неможливість нормального працевлаштування одного з подружжя та інші.

Отже, ключову роль у сімейних конфліктних стосунках відіграють подружні конфлікти. Вони виникають через невдоволення потреб подружжя. Сімейні конфлікти мають психотравматичні наслідки: стан повної сімейної невдоволеності, «сімейна тривога», нервово-психічна напруга, стан провини.

Література

1. *Бондарчук О.І. Психологія сім'ї : Курс лекцій. Київ: МАУП, 2001. 96 с.*
2. *Пірен М.І. Конфліктологія: Підручник. Київ: МАУП, 2003. 360 с.*
3. *Соціальна психологія: Курс лекцій / Н.М. Ануфрієва, Т.Н. Зелінська, Н.Є.Зелінський. Київ : МАУП, 2003. 136 с.*